

**YARGITAY
10. HUKUK
DAİRESİ**

**Esas No. 2008/18641
Karar No. 2009/13146
Tarihi: 14.07.2009**

**İlgili Kanun / Madde
3201S.YHBK/3**

-
-
- **İZİNLE TÜRK VATANDAŞLIĞINDAN ÇIKMA**
- **YURT DIŞI HİZMET BORÇLENMASI YAPABİLMEK İÇİN BORÇLANMA TARİHİNDE TÜRK VATANDAŞI OLMA**
- **KAZANILMIŞ HAK İLKESİ**
- **VATANDAŞLIKTAN ÇIKMADAN ÖNCEKİ SÜRENİN BORÇLANABİLECEĞİ**

OZETİ:

Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır. Kazanılmış haklar Hukuk Devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Kazanılmış hakları ortadan kaldıracı nitelikte sonuçlara yol açan yorumlar Anayasanın 2.maddesinde açıklanan "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir" hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi, toplumsal kararlılığı, hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez..

davacının, Türk vatandaşlığını haiz olmadığı 26.08.1999 tarihinden sonraki dönemleri borçlanamayacağına ilişkin mahkemenin kabulü yerinde ise de; Türk vatandaşlığından izinle çıkan ve borçlanma talep tarihinde Türk vatandaşlığını haiz olmayan davacının, Türk vatandaşlığından izinle çıkmadan önce yurtdışında gerçekleşen çalışma sürelerine

ilişkin borçlanma hakkının, Türk Vatandaşlık Kanunu ile kazanılmış hak sayılarak korunduğu gözetilerek, anılan süreye ilişkin borçlanma isteğinin kabulüne karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

Türk vatandaşlığından izin yoluyla 26.08.1999 tarihinde çıkan davacı, Almanya'da 20.04.1994-31.12.2004 tarihleri arasında geçen çalışmalarıyla ilgili olarak yaptığı borçlanma talebinin 3201 sayılı Kanun'a göre kabul edilmesi gerektiğinin tespitini istemiştir.

Mahkeme, ilamında belirtilen gerekçe ile davanın reddine karar vermiştir.

Hükmün, taraflar avukatları tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Aydın Eser tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, davalı Kurum vekilinin yerinde görülmeyen tüm, davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-06.03.1962 tarihinde, doğumla Türk vatandaşı olup, Türkiye'de, 10.01.1989-30.11.1989 tarihleri arasında hizmet sözleşmesine dayalı çalışmaları bulunan, Bakanlar Kurulu'nun 23.12.1998 gün ve 1998/12263 sayılı kararı ile Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen ve vatandaşlıktan çıkma belgesini teslim aldığı 26.08.1999 tarihi itibarıyla Türk vatandaşlığını kaybedip, halen Türk vatandaşı olmadığı anlaşılan davacının; 28.11.2005 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na başvurarak Almanya'da geçen çalışmalarının 3201 sayılı Kanun'a göre değerlendirilmesi için borçlanma talebinde bulunduğu, davalı Kurum tarafından, yurtdışında geçen çalışma sürelerini borçlanma hakkının sadece Türk vatandaşlığına haiz olanlara tanındığı gerekçesiyle isteğinin reddedildiği hususları tartışmasıdır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, dava konusu dönemde dönemde yürürlükte bulunan 403 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununun 20. (12/06/2009 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5901 sayılı yeni Türk Vatandaşlık Kanununun 25.) maddesi gereğince, Türk vatandaşlığından Bakanlar Kurulunun kararı ile çıkmasına izin verilip, 26.08.1999 tarihi itibarıyla Türk vatandaşlığını kaybeden ve halen Türk vatandaşı olmayan davacının, 20.04.1994-31.12.2004 tarihleri arasında bir kısmı Türk vatandaşı olduğu, bir kısmı da Türk vatandaşı olmadığı dönemlerde, Almanya'da gerçekleşen çalışma sürelerini, 3201

sayılı Kanun gereğince borçlanarak, sosyal güvenliği bakımından değerlendirilip değerlendirilemeyeceğine ilişkindir.

Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkındaki 3201 sayılı Kanunun 1. maddesinin değişiklikten önceki hali "18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir." şeklinde iken; davanın açılmasından sonra, 17.04.2008 tarihli 5754 sayılı Kanunun 79. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Türk vatandaşlarının yurt dışında 18 yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir." şeklinde düzenlenmiştir. Aynı Kanunun tanımlar başlıklı 2. maddesinin "c fıkrasında" sürelerin değerlendirilmesi kavramı "Türk vatandaşlığına haiz olanların 1. maddede belirtilen sürelerinin istekleri halinde değerlendirilmesi" olarak tanımlanmıştır. Anılan Yasa'nın önceki Uygulama Yönetmeliğinin 2. maddesi, "Bu Yönetmelik hükümleri, ikili veya çok taraflı sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış olup olmadığına bakılmaksızın yabancı bir ülkede, Türk vatandaşı olarak çalışmış, çalışan veya çalışacaklar ile gerek borçlanma ve gerekse aylık alma sürelerinde Türk vatandaşı olanları kapsar." şeklinde iken; davanın açılmasından sonra, 06.11.2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğin 2. maddesinde ise, "Bu Yönetmelik, ikili veya çok taraflı sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış olup olmadığına bakılmaksızın yabancı bir ülkede geçen sigortalılık veya ev kadını sürelerinde ve borçlanma talep tarihinde Türk vatandaşı olanları kapsar." düzenlemesine yer verilmiştir. Halen yürürlükte olan Uygulama Yönetmeliğinin borçlanma kapsamındaki süreleri düzenleyen 6. maddesinin 2-b bendine göre de, "Türk vatandaşlığının kazanılmasından önce veya Türk vatandaşlığının kaybedilmesinden sonra yurtdışında sigortalı veya ev kadını olarak geçen süreler,... borçlandırılmaz."

11.02.1964 tarih ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 06.07.2004 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 29.06.2004 gün ve 5203 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile değişik 29. maddesinde, "Bu Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler, kayıp tarihinden başlayarak yabancı muamelesine tâbi tutulur. Ancak, doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığından vatandaşlıktan çıkma izni alanlar ve bunların vatandaşlıktan çıkma belgesinde kayıtlı reşit olmayan çocukları; Türkiye Cumhuriyetinin millî güvenliğine ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma

yükümlülüğü ve seçme-seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları dışında, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tâbi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler." denilmiş; aynı yasal düzenlemeye 5901 sayılı yeni Türk Vatandaşlık Kanununun, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere tanınan haklar başlıklı 28. maddesinde de yer verilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 23.11.2005 tarih ve 10-492/646, 08.03.2006 tarih ve 21-6/56, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin 20.11.2006 tarih ve 11422-14965, 20.06.2006 tarih ve 2251-9376, 23.03.2006 tarih ve 2215-3162, 16.10.2006 tarih ve 10610-12898 sayılı kararlarında da belirtildiği üzere 3201 sayılı Kanun bir borçlanma yasası olup, Kanunun 1.maddesine ve Uygulama Yönetmeliğinin 2.maddesine göre, Türk vatandaşlarının, Türk vatandaşı olarak yurtdışında geçen çalışmalarını borçlanabilmeleri öngörülmüştür. Anılan Yasa, yurtdışı hizmet borçlanması hakkının kullanılabilmesi için çalışmanın geçtiği dönemde sigortalı ile uyruklu ilişkisini aramaktadır. 3201 sayılı Kanunun uygulama yönetmeliğinde, borçlanma tarihinde de Türk vatandaşı olunması gerektiği belirtilmiş ise de; gerek, 12.06.2009 tarihinde yürürlüğe giren 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28. maddesinde de, gerekse, önceki 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 29. maddesindeki yasal düzenlemeye yer verilerek, doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığında vatandaşlıktan çıkma izni alanların, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı tutulmuş olup; anılan kişilerin bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tâbi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam edecekleri belirtilmiştir. Kanun, açıkça, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin kazanılmış haklarının korunacağını belirtmektedir.

Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır. Kazanılmış haklar Hukuk Devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Kazanılmış hakları ortadan kaldırmak nitelikte sonuçlara yol açan yorumlar Anayasanın 2.maddesinde açıklanan "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir" hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi, toplumsal kararlılığı, hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler gözetildiğinde, davacının, Türk vatandaşlığını haiz olmadığı 26.08.1999 tarihinden sonraki dönemleri borçlanamayacağına ilişkin mahkemenin kabulü yerinde ise de; Türk vatandaşlığından izinle çıkan ve borçlanma talep tarihinde Türk vatandaşlığını haiz olmayan davacının, Türk vatandaşlığından izinle çıkmadan önce yurtdışında gerçekleşen çalışma sürelerine ilişkin borçlanma hakkının, Türk Vatandaşlık Kanunu ile kazanılmış hak sayılarak korunduğu gözetilerek, anılan süreye ilişkin borçlanma isteğinin

kabulüne karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün **BOZULMASINA**, Üye M.Zafer Erdoğan'ın muhalefetine karşı; Başkan Süleyman Caner, Üyeler; Neslihan Sever, Ali Göcen ve Fatih Arkan'ın oylarıyla ve oyçokluğuyla 14.07.2009 gününde karar verildi.

KARŞI OY

3201 sayılı Kanunun getiriliş amacı ve Kanunun özellikle 1., 2/c maddeleri, hükmü başvuru tarihinde Türk vatandaşı olanlara hizmet borçlanması imkânı bahşetmektedir.

Davacı ise, 1999 yılında Türk vatandaşlığından çıkmıştır. Dava tarihi itibarıyla Türk vatandaşı değildir. Türk vatandaşı olmayan bir kimseye yurtdışı hizmet borçlanması hakkı tanınmaz. 3201 sayılı Kanun buna cevap vermemektedir. Kanunun açık hükmüne aykırı şekilde yorum yoluyla böyle bir hakkın varlığını ileri sürmek doğru değildir.

Mahkemenin red kararı, Kanuna uygun ve isabetlidir.

Açıklanan sebeple, çoğunluğun borçlanma isteğinin kabulüne dair kararına katılmıyorum.

M.Zafer Erdoğan
Üye